

KRISTÓ GYULA, a szegedi József Attila Tudományegyetem történeészprofesszora 1978 óta van feketelistán — azaz nem mehet át Romániába. Akkor írta meg ugyanis tanulmányát a Valóságban *Kán László és Erdély* címmel. 1979-ben egyike volt az elsőeknek, aki leszögezte: nincs dákoromán kontinuitáselmélet. Az 1984-ben megjelent tízkötetes *Magyarország története* első kötetében foglalkozott az erdélyi román bevándorlással.

Kristó Gyulát tegnap este újszegedi otthonában kerestük. Első mondata az volt, hogy egyszerre megdöbbsent, megrendült, s fél is, hiszen lakhelye pár kilométerre van a román határtól.

— *És mint történész?*

— Sajnos itt a történelem nagy igazsága, örök tétele érvényesül: egy mély szakadékból való kikapaszzkodás — még a nullpontra is — borzalmasan nehéz: áldozatokkal és kínokkal járó folyamat. Olyan mélyre süllyedtek Románia viszonyai, annyira polarizálódott a szűk elit és a széles néptömegek kapcsolata, hogy *ezt a diktatúrát csak a diktatúra eszközeivel lehet megverni*. Azaz: a fegyverek kritikája ellen nem elég a kritika fegyvere, azzal sajnos csak a fegyvereket lehet szembeállítani. A történész persze megpróbál optimista lenni, bízik abban, hogy győz a demokrácia és új Románia születik, olyan, amely jó lesz a világnak, Európának, s persze hazánknak, valamint szűkebb szakmámnak — megindulhat végre a múlt közös kutatása és vállalása.